

Jaarverslag Commissie van Toezicht

P.I.

LEEUWARDEN

2023

Inhoudsopgave**Pag.**

Inleiding	3
1. De bestemming van de PI Leeuwarden	4
2. De commissie van toezicht	5
3. Het toezicht	5
3.1 De vergaderingen	6
3.2 Het maandcommissariaat	6
3.3. De beklagrechtspraak	7
3.4 De informele contacten	7
4. De inhoud van het toezicht	7
4.1 Het maandelijks overleg met de directie	8
4.2 Het maandcommissariaat	12
4.3 De beklagrechtspraak	13
4.3.1 De werkwijze	13
4.3.2 Rogatoire zaken	15
4.3.3 Het beroep bij de RSJ	15
4.3.4 De aantallen	15
5. Het informeel overleg met de vestigingsdirecteur	16
6. Algemene conclusie ten behoeve van het NPM-jaarverslag	16
7. Het management overzicht en het totaaloverzicht (KLAVER)	16

Inleiding

Met dit jaarverslag over 2023 legt de commissie van toezicht van de Penitentiaire Inrichting Leeuwarden (de PI) verantwoording af over en geeft ze inzicht in haar werkzaamheden in het kalenderjaar 2023.

De commissie heeft haar maatschappelijk toezicht uitgeoefend op basis van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden als genoemd in de Penitentiaire Beginselenwet c.a. Ze deed dit middels het (maandelijks) overleg met de vestigingsdirectie, het optreden in de PI Leeuwarden van het maandcommissariaat, de zittingen van de beklagcommissie en last but not least een aantal informele contacten en bezoeken in de inrichting.

Het toezicht wordt, naar het lijkt en blijkt, ieder jaar veeleisender voor de leden van de commissie, voor de commissie als geheel, de directie en medewerkers van de PI. Veeleisender door bijvoorbeeld: een populatie gedetineerden die voor een deel kampt met persoonlijke en psychiatrische problematiek, die verdacht worden van of veroordeeld zijn voor ernstige delicten al of niet in georganiseerd verband, (dit laatste leidde niet zelden tot de GVM status). Maar ook toenemende regelgeving maakte toezicht complexer.

De relatie tussen commissie van toezicht en de vestigingsdirectie was in het verslagjaar (andermaal) zonder meer goed te noemen. In een open overleg en een sfeer van wederzijds vertrouwen konden alle relevante onderwerpen worden besproken. De inbreng van de commissie van toezicht is gewaardeerd en gerespecteerd.

De commissie spreekt haar waardering uit voor alle medewerkers in de PI voor de manier waarop zij hun lang niet altijd gemakkelijke werk hebben verricht.

Leeuwarden, februari 2024
De commissie van toezicht,

Mr. L.Ph. den Hollander, voorzitter

1. De bestemming van de PI Leeuwarden

De bestemming van de PI Leeuwarden is bij ministeriele beschikking vastgesteld. Met de Ministeriële Bestemmingaanwijzing van 30 juni 2021, is aan de PI Leeuwarden de volgende bestemming toegekend:

- Van het perceel worden de afdelingen A en D met bijbehorende voorzieningen aangewezen als: - huis van bewaring, - inrichting voor mannen, - inrichting met gemeenschapsregime alsmede als inrichting met een normaal beveiligingsniveau;
- Van het perceel worden de afdelingen B en C met de bijbehorende voorzieningen aangewezen als: - gevangenis, - inrichting voor mannen, - inrichting met gemeenschapsregime alsmede als - inrichting met een normaal beveiligingsniveau;
- Van het perceel worden de afdelingen Z met de bijbehorende voorzieningen aangewezen als: - huis van bewaring en gevangenis, - inrichting voor mannen, - extra zorg voorziening (EZV), - inrichting met gemeenschapsregime alsmede als -inrichting met een normaal beveiligingsniveau;
- Van het perceel wordt afdeling E met bijbehorende voorzieningen aangewezen als: - huis van bewaring en gevangenis, - inrichting voor mannen, - afdeling met intensief toezicht (AIT), - inrichting met individueel regime, alsmede als - inrichting met een normaal beveiligingsniveau.

De onder 1 genoemde afdelingen worden tezamen aangeduid als Penitentiaire Inrichting Leeuwarden. De capaciteit van de inrichting was in het verslagjaar 2023:

Woonafdelingen (actuele capaciteit op dit moment 284 plaatsen):

- Afdeling A: 83 plaatsen HvB waarvan 12 MPC
- Afdeling B: 54 plaatsen afgestraft (gevangenis) waarvan 6 MPC
- Afdeling C: 29 plaatsen afgestraft (gezinsbenadering en plusregime) waarvan 6 MPC
- Afdeling D: 82 plaatsen HvB waarvan 12 MPC
- Afdeling Z: 24 plaatsen EZV
- Afdeling E: 12 plaatsen AIT

2. De commissie van toezicht

De commissie van toezicht kende op 1 januari 2023 de volgende samenstelling:

- voorzitter: mr. L.Ph. den Hollander, gepensioneerd advocaat-generaal bij het Ressortsparket, lid sinds 1 november 2019;
- vicevoorzitter: dhr. L. Diepenhorst MPA, gepensioneerd commissaris van politie, lid sinds 1 mei 2010;
- mevr. M. Visser, re-integratieconsulent, lid sinds 1 januari 2008;
- mr. S.O. Roosjen, advocaat, lid sinds 1 maart 2008;
- mr. drs. E.M.R. de Bruijn, bedrijfsleven, lid sinds 1 maart 2011;
- drs. S. Kort, gepensioneerd (huis)arts, lid sinds 1 oktober 2011;
- dhr. K. El Ouariachi, directeur re-integratie bedrijf, lid sinds 1 januari 2019;
- mr. K. Post, rechter, lid sinds 1 januari 2019;
- mevr. drs. E.A.M. Terpstra, GZ-psycholoog, lid sinds 1 maart 2022;
- dhr. J.P. Sluiter, gepensioneerd directeur Gevangenis museum, lid sinds 1 juni 2022;
- mevr. J.M. Veel, regiosecretaris Reclassering Nederland, lid sinds 1 september 2022.

In het verslagjaar is afscheid genomen van de leden mevr. M. Visser en dhr. S.O. Roosjen. Als nieuwe leden zijn toegetreden:

- mevr. G. Hettema, manager HR, lid sinds 1 maart 2023;
- mr. B.P.M. Canoy, advocaat, lid sinds 1 maart 2023.

Als ambtelijk secretaris, tevens secretaris van de beklagcommissie, is mevr. E. Heebink aan de commissie van toezicht verbonden. Mevr. D. Postma is als plaatsvervangend secretaris benoemd. De administratie werd verzorgd door mevr. K.E. Journee-Nieuwhof. en mevr. K.A. Zeinstra.

In december 2023 is mevr. Zeinstra helaas onverwacht overleden. De commissie van toezicht bewaart goede herinneringen aan haar en haar inzet voor het werk van de commissie.

Door de voorzitter zijn in het verslagjaar voortgangsgesprekken met een aantal leden van de commissie van toezicht gevoerd.

3. Het toezicht

De “instrumenten” waarmee de commissie van toezicht haar taken uitvoert zijn conform wet- en regelgeving:

- a. de maandelijkse vergadering met de vestigingsdirectie;
- b. het optreden van de maandcommissaris;
- c. zittingen van de beklagcommissie en
- d. het informele overleg van de voorzitter en vicevoorzitter met de vestigingsdirecteur.

De commissie van toezicht heeft in het verslagjaar enkele vergaderingen van de Gedeco met de directie bijgewoond.

3.1 De vergaderingen

De commissie van toezicht vergaderde met de vestigingsdirectie op:

18 januari 2023

15 februari 2023

15 maart 2023

19 april 2023

17 mei 2023

21 juni 2023

19 juli 2023

16 augustus 2023

20 september 2023

18 oktober 2023

15 november 2023 en

20 december 2023

De leden van de commissie waren als regel allen bij de vergaderingen aanwezig. De vestigingsdirectie werd vertegenwoordigd door de vestigingsdirecteur of diens plaatsvervanger.

De agenda voor de vergaderingen werd in overleg tussen secretaris en voorzitter samengesteld. De notulen zijn door de secretaris opgemaakt en in de volgende vergadering besproken en vastgesteld. Vaste onderdelen van de agenda waren: * mededelingen van de vestigingsdirectie, * verslag door de maandcommissarissen, * verslag van de zittingen van de beklagcommissie en accenten van toezicht.

3.2 Het maandcommissariaat

Het maandcommissariaat is bij toerbeurt ingevuld door de leden van de commissie van toezicht. De vaste leden van de beklagcommissie waren hiervan uitgezonderd. De maandcommissaris bezocht met een frequentie van 2 x per maand (en zo nodig vaker) een dagdeel de PI om op de afdelingen in persoonlijk contact met de gedetineerden in gesprek te gaan. Zo nodig of gewenst kan de maandcommissaris met het afdelingshoofd overleggen om de daarvoor in aanmerking komende klacht direct op te lossen. (zie schema op pagina 12).

Sommige meer algemene thema's uit de gesprekken met gedetineerden zijn geagendeerd voor de vergadering van de commissie van toezicht met de directie. Vast onderdeel van het bezoek van de maandcommissaris is geweest een bezoek aan de isoleercellen, om zich daar in een persoonlijk contact te laten informeren over de bejegening en het welbevinden van de gedetineerde. Enkele leden van het maandcommissariaat van de commissie van toezicht hebben in 2023 verschillende keren een overleg van de directie met de Gedeco bijgewoond. Zonder in de bevoegdheden van de directie te treden konden zij daar desgewenst uitleg of toelichting geven op taken en werkwijze van de commissie van toezicht.

3.3 De beklagrechtspraak

Met een frequentie van als regel 2 x per maand hield de beklagcommissie uit de commissie van toezicht in de PI zittingen voor de behandeling van ingediende klachten van gedetineerden. De zittingen werden als regel voorgezeten door de juristen uit de commissie, die in het dagelijks leven deel uitmaakten c.q. hadden uitgemaakt van de rechterlijke macht. Uit de commissie waren twee vast aangestelde leden als “bijzitter”, die bij verhindering zijn vervangen door een lid uit de commissie van toezicht.

In 2023 heeft de beklagcommissie 25 zittingen gehouden. De voorbereiding van de zitting gebeurde door de secretaris, zo gewenst of noodzakelijk in samenwerking met de juridisch medewerker van de directie van de PI. De beklagcommissie deed in het overgrote deel van de beklagbehandeling na overleg in raadkamer mondeling uitspraak. Schriftelijk uitspraak is gedaan in bijzondere zaken. De mondelinge uitspraak is door de secretaris op schrift uitgewerkt, wanneer door directie of gedetineerde beroep werd ingesteld bij de RSJ. Een overzicht van de klachten naar aard en aantal is te vinden in de bijlagen bij dit verslag.

In het verslagjaar is met grote regelmaat gebruik gemaakt van de mogelijkheid om zaken enkelvoudig door de voorzitter van de beklagcommissie af te doen. Het gaat hier om zaken die ofwel eenvoudig van aard waren, ofwel om zaken die kennelijk niet-ontvankelijk of kennelijk ongegrond waren. (art. 62 lid 2 Pbw).

3.4 De informele contacten

De voorzitter en/of vicevoorzitter van de commissie van toezicht hadden een aantal malen een informeel overleg met de vestigingsdirecteur, waarbij onder meer juridische vragen over de bevoegdheden van de directeur en de interpretatie van bepaalde artikelen uit de PBW in abstracto en dus los van concrete zaken werden besproken.

4. De inhoud van het toezicht

In dit onderdeel van het jaarverslag wordt (beknopt) ingegaan op de inhoud van de diverse onderdelen van het toezicht dat in het verslagjaar is uitgeoefend.

4.1 Het maandelijks overleg met de directie

Dit overleg is het afgelopen jaar meestal gecombineerd met de CvT-vergaderingen en daarnaast is enkele keren sprake geweest van een afzonderlijk overleg met de directie.

In januari is aangekondigd dat per 1 maart 2023 een landelijke regeling met betrekking tot radio's van kracht is. Vanaf 1 maart 2023 is alleen een door de firma Strijbosch verstrekte radio op cel toegestaan. De aanwezige radio's zijn voor 1 maart 2023 worden uitgevoerd. Radio's kunnen vanaf 1 maart 2023 worden gehuurd voor 2 euro per week.

Vanwege het nieuwe voedingscontract is door Sodexo een proeverij georganiseerd. De vicevoorzitter heeft deze proeverij bijgewoond en was positief over de ontwikkelingen. Het aanbod en de kwaliteit van het eten gaat erop vooruit en ook is er nu de mogelijkheid voor de gedetineerden om zelf eten te koken. Er is een kookcoach beschikbaar voor de gedetineerden.

In januari 2023 zijn door In-Made de winkelprijzen voor de gedetineerden met ongeveer 14% verhoogd. De directeur heeft geen invloed op het vaststellen van de winkelprijzen. Door de commissie is deze verhoging als besprekingspunt doorgegeven aan de Klankbordgroep voor de bijeenkomst met de ombudsman. Door de maandcommissarissen is bij klachten hierover aan de gedetineerde meegedeeld dat het probleem bekend is bij de commissie en de directeur, maar de klachten hierover niet vallen onder artikel 60 Pbw omdat er sprake is van een landelijke regeling.

Op de vergadering in februari 2023 is de door de CvT uitgevoerde audit "Celinspectie" besproken. Uit de audit blijkt dat er niet voldoende aandacht is bij binnenkomst en voor wat zich op cel bevindt. De directie heeft naar aanleiding van deze audit gekozen voor een beleidswijziging en een plan van aanpak opgesteld. In april is het plan van aanpak besproken in de vergadering.

Door de inrichting zijn controlelijsten opgesteld en is de bezetting van personeel aangepast in samenspraak met de ondernemingsraad. Er is een nieuwe Model Analyse van Kwaliteit en Kwantiteit van inzet (Makki) opgesteld. Op grond van het nieuwe Makki model wordt de financiering aangevraagd. Er komt dus een financiering op basis van de werklust in plaats van het aantal gedetineerden. Dat zal worden vertaald naar het aantal fte's. Na een testperiode van het nieuwe rooster is het de bedoeling om met ingang van 1 januari 2024 formeel met dit rooster te gaan werken.

De aanbevelingen in de audit worden zoveel mogelijk uitgevoerd. Er wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een digitale omgeving waarin de dagelijkse (Quick Look) celinspectie in een app geregistreerd kan worden. De kwaliteit zal ook door de beveiliging worden gecontroleerd. Als zij constateren dat een cel niet schoon is wordt hiervan melding gemaakt bij het afdelingshoofd en zal het personeel hierop worden aangesproken. Ook wordt bij de aanvang en einde van de celinspectie door de beveiliging een foto gemaakt. Als er bijzonderheden worden aangetroffen op de cel wordt daarvan ook een foto gemaakt. Er zal strenger worden gecontroleerd op de hygiënische toestand van de cel en ook op de hoeveelheid en de aard van de voorwerpen op cel. Als er voorwerpen op cel zijn die niet geregistreerd staan op de naam van de gedetineerde dan worden deze voorwerpen verwijderd. Er zal ook strenger gecontroleerd worden op waardevolle spullen. In de PI Leeuwarden zijn medewerkers opgeleid tot Tado's. (Taak Accenthouder Doorzoekingen). Deze Tado's zijn opgeleid door specialisten bij politie en defensie en maken gebruik van technische

hulpmiddelen bij de doorzoekingen van ruimtes. Door een goede controle kan de toename van contrabande op cel worden verminderd.

Op 18 maart 2023 heeft mevr. Terpstra de ouder-kind dag in de inrichting bijgewoond. Het was een goed georganiseerde en goedbezochte middag en de sfeer was erg goed. De vaders worden gestimuleerd om op een goede manier de vaderrol op te pakken en de kinderen werden begeleid door vrijwilligers. Het kind staat centraal deze dagen en de bedoeling is dat kinderen ervaren dat het ook onder deze bijzondere omstandigheden veilig en leuk is om bij vader op bezoek te komen.

Tijdens het bezoek van de maandcommissaris werd de PI Leeuwarden door een gedetineerde als "een paradijs op aarde" omschreven. Deze gedetineerde heeft in de PI een uitzonderlijke goede ontwikkeling doorgemaakt en heeft ten behoeve van studenten een presentatie gegeven over zijn leven en de omslag die hij heeft gemaakt om afstand te nemen van zijn voormalig milieu en netwerk.

In april is door de directie meegedeeld dat gesignaleerd werd dat er een toename was van invoer van contrabande. Er zijn ernstige zorgen over hoe de contrabande binnenkomt in de PI. Op dit moment is er veel personeel van externe partijen in de inrichting mede vanwege de verbouwingen. Er zijn daarom extra acties gehouden om contrabande op te sporen. De directie geeft als voorbeeld: via bezoek of met behulp van drones wordt getracht contrabande naar binnen te brengen, het gaat dan voornamelijk om telefoons en drugs. Geconstateerd is dat er telefoons en grotere hoeveelheden drugs binnen zijn, in hoeveelheden die niet uitsluitend voor eigen gebruik zijn bestemd en die niet alleen via het bezoek binnengekomen kunnen zijn. Dit zorgt voor veel onrust in de inrichting en daarom zijn de procedures aangepast. Ook waren er aan spice gerelateerde incidenten. Spice is een synthetische drug dat aangebracht kan worden op papier of op stof. De beschikbare detectieapparatuur en honden herkennen spice niet. Het kopiëren van post zoals in andere inrichtingen wordt gedaan, is een bewerkelijk traject. Bovendien ontbreekt binnen de P.I. de indicatie dat spice met regelmaat wordt ingevoerd.

Door Inspectie justitie en veiligheid is een onderzoek ingesteld naar een poging tot invoer van een vuurwapen in de inrichting. Bij visitatie van een net ingekomen gedetineerde bij het BAD werd geconstateerd dat hij een geladen vuurwapen in zijn kleding verstopt had. Hij is hiervoor gesanctioneerd en er is aangifte gedaan bij de politie. Onderzocht is of dit wapen bij voorafgaande controles verschillende keren is gemist of dat het wapen onderweg in het bezit is gekomen van de gedetineerde. Ook DV&O en de politie zijn een onderzoek gestart. Omdat piketmeldingen worden gepubliceerd op het internet en ter voorkoming van een publicatie zonder de juiste achtergrond, heeft de directeur contact gezocht met de Leeuwarder Courant zodat er op een goede wijze verslag van het incident kon worden gedaan.

In april is de commissie nader geïnformeerd over de verbouwing die 3 jaar geleden is begonnen met de vervanging van de beveiligingssystemen. In de planning is opgenomen dat in 2024 ook de cellen onderhanden genomen worden waarbij overlast kan ontstaan voor gedetineerden. De verwachting is de dit eind 2024 is afgerond. De commissie zal op de hoogte gehouden worden van de verbouwingen die effect hebben op de gedetineerden. De nieuwsbrief voor het personeel en de nieuwsbrief voor de gedetineerden betreffende de verbouwingen zullen in het vervolg ook opgestuurd worden naar de CvT ter informatie. Er is bij de huidige verbouwingen geen sprake van beperking van rechten van gedetineerden.

Op 12 juni 2023 heeft het overleg plaatsgevonden tussen de voorzitters van de CvT's Noord- en Oost-Nederland. Gespreksonderwerpen in dit overleg waren: boodschappen, huisregels, racisme en discriminatie, veelklagers en bemiddeling.

In juni is door Sodexo een voorlichting aan de commissie gegeven over het nieuwe voedingscontract. Er is een groot verschil tussen het nieuwe en oude contract. Er is sprake van een sterke afname van verspilling van maaltijden. Door Sodexo worden aan gedetineerden die daar belangstelling voor hebben kook-workshops gegeven. Ook worden er steeds vaker recepten verstrekt zodat gedetineerden zelf een recept kunnen maken.

Door de commissie is in het verslagjaar extra aandacht besteed aan de sancties die betrekking hebben op de iso-plaatsingen. Na het afschaffen van de sanctiekaart is het motiveren van de opgelegde sancties belangrijker geworden. Uit een inventarisatie blijkt dat de maximale straf van 14-dagen iso verschillende keren wordt opgelegd, veelal voor fysiek geweld tegen personeel of tussen gedetineerden onderling. Er lijkt verschil te zijn in de zwaarte van de verschillende feiten en de opgelegde sanctie. Door de voorzitter is hierover een notitie gemaakt die is besproken met de directie. De commissie zal elk half jaar, bij het standaard bezoek van het Hoofd Medische Dienst, dit onderwerp opnieuw bespreken.

In september 2023 heeft de commissie het Gevangenis museum in Veenhuizen bezocht en daar haar maandelijkse vergadering gehouden zonder de aanwezigheid van de directie. Het thema van deze vergadering was "De eigen veiligheid van de commissie" in brede zin. Aan de orde kwamen thema's als het al dan niet ingaan op verzoeken van gedetineerden, de traceerbaarheid van leden van de CvT in officiële stukken en de digitale ruimte, het al dan niet vermelden van namen van de leden van de beklagcommissie in beslissingen, etc. Met betrekking tot het vermelden van naam en functie in het jaarverslag wordt door de commissie beslist dat de namen vermeld blijven en dat functies met een zekere abstractie vermeld zullen worden. Ook wordt afgesproken dat de maandcommissarissen alleen nog in tweetallen de inrichting bezoeken. Indien één van de maandcommissarissen verhinderd is, en er geen vervanging mogelijk is, dan gaat het bezoek niet door. Deze werkwijze wordt afgesproken ter voorkoming van de mogelijkheid om onder druk gezet te worden en in het kader van veiligheid en professionalisering.

In oktober is de commissie voorgelicht door dhr. Dijkstra, interim Hoofd Zorg, over de situatie met betrekking tot de medisch dienst in de inrichting. Dhr. Opperhof is inmiddels aangesteld als nieuw Hoofd Medische Dienst. De bezetting van de vakgroep psychologen is problematisch door het vertrek van bijna alle psychologen de afgelopen vier maanden. Momenteel is er alleen op dinsdag een GZ-psycholoog aanwezig en op woensdag een GZ-verpleegkundige. Door de inrichting is het verzoek aan DIZ gedaan om nu geen gedetineerden met veel psychische klachten in deze inrichting te plaatsen. Het tekort heeft effect op de behandeling van gedetineerden in de inrichting en daarom worden deze gedetineerden op dit moment doorgeplaatst. Er zijn te weinig psychologen en psychiaters in Nederland en dat is ook voor het gevangeniswezen een probleem. Ondanks alles is de wachtlijst die er een jaar

geleden was weggewerkt. Gedragsproblematiek en/of psychische problematiek is een steeds groter probleem in de inrichting.

Door de inrichting is vanwege het niet goed functioneren van de procedure rond medicatie, een Verandertraject medicatieveiligheid opgestart. In de laatste Caloc-onderzoeken wordt in alle rapporten melding gemaakt van het feit dat de dossiers niet op orde zijn en worden er opmerkingen gemaakt over de wijze van verstrekking van medicatie. Het personeel volgt daarom nu een onlinetraining over medicatieveiligheid. De procedure bij het uitdelen van medicatie is verscherpt ter voorkoming van het sparen van medicatie. Het dilemma is vaak dat een gedetineerde zelf verantwoordelijk is voor zijn medicatie. Door de commissie is “medicatieveiligheid” als accent van toezicht opgenomen in het jaarplan voor 2024.

Door de maandcommissarissen is afgesproken om met ingang van 2024 elk kwartaal, voorafgaand aan de reguliere vergadering, bij elkaar te komen voor het uitwisselen van ervaringen. Deze bijeenkomsten worden opgenomen in het jaarrooster 2024.

In november bleek dat vanwege een landelijk besluit de mogelijkheid tot beeldbellen voor gedetineerden op de AIT en gedetineerden die op de GVM-lijst zijn geplaatst, per direct is gestopt. De lopende aanvragen zijn ambtshalve ingetrokken en de gedetineerden zijn schriftelijk op de hoogte gesteld van de (nieuwe) criteria.

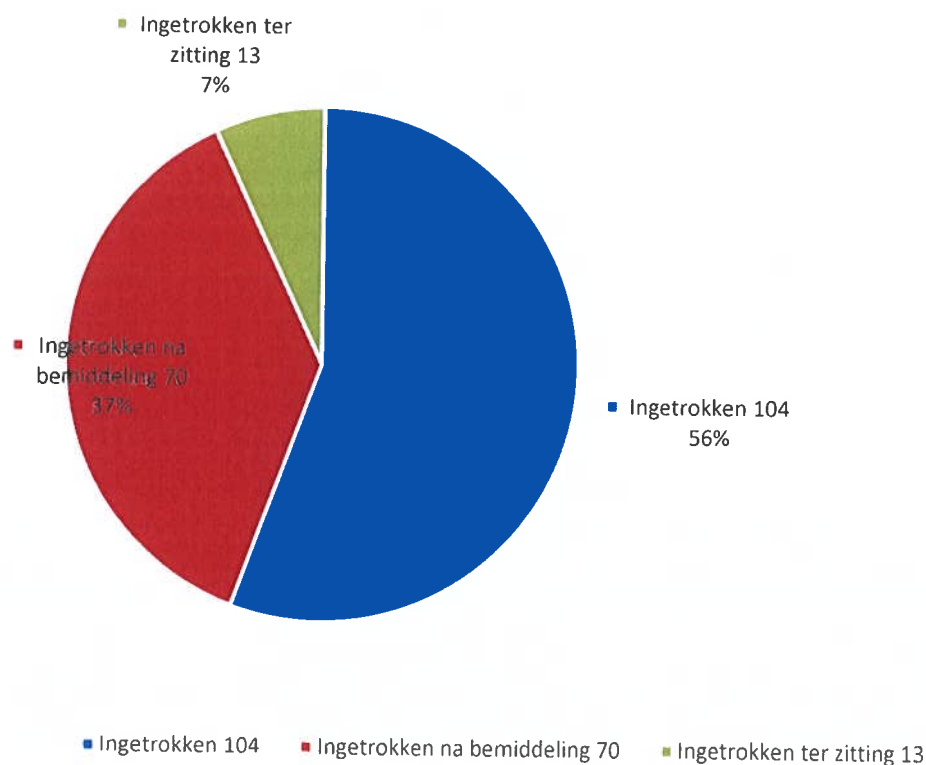
Op 13 november 2023 is de landelijke themadag door bijna de gehele commissie bezocht. De voorzitter heeft tijdens de themadag ervoor gepleit geen aparte aandachtfunctionaris “discriminatie en grensoverschrijdend gedrag” te benoemen. Door de minister is eerder dit jaar aangekondigd dat de CvT’s een aandachtfunctionaris voor seksueel grensoverschrijdend gedrag en een aandachtfunctionaris voor discriminatie zullen aanstellen. Later werd gesproken over een aandachtfunctionaris sociale veiligheid. De wet kent echter geen aandachtfunctionarissen, maar slechts leden van de CvT, MC’s en leden van een beklagcommissie. Het is geen bevoegdheid van de minister om andere functionarissen te benoemen.

Door de commissie is verschillende malen in het verslagjaar gediscussieerd over de wijze waarop daar gestalte aan gegeven zou kunnen worden. Geconcludeerd wordt dat elke maandcommissaris geconfronteerd kan worden met dergelijke klachten, dat het dan ook een taak van de maandcommissarissen is om hierop alert te zijn, maar dat het nu nog te prematuur is om een structuurwijziging door te voeren. Er is behoefte aan voorlichting door DJI. Het standpunt van de commissie is bovendien dat de CvT niet verantwoordelijk is voor de sociale veiligheid in de inrichting, maar dat dit de directeur is, die daarop door de commissie scherp gehouden moet worden. De commissie heeft begin januari 2024 een brief met daarin haar standpunt gestuurd naar de Kerngroep.

4.2 Het maandcommissariaat

Het maandcommissariaat is in 2023 door de leden van de commissie van toezicht die niet betrokken zijn bij de beklagrechtspraak, ingevuld. Gemiddeld is 2 x per maand een dagdeel besteed aan het bezoeken van gedetineerden, die om een gesprek met de maandcommissaris hadden gevraagd. In het verslagjaar zijn 2 sprekersbriefjes afgehandeld door de maandcommissaris en 193 klachten door gedetineerden bij het secretariaat gemeld en door de maandcommissaris behandeld. Van dat aantal zijn 70 klachten na die bemiddeling ingetrokken. Niet altijd lukte het om het aantal aangevraagde gesprekken in één dagdeel af te werken. De facilitering van de maandcommissarissen door het personeel was goed. Waar mogelijk hebben de maandcommissarissen door bemiddeling geprobeerd formele klachtprocedures te voorkomen. Juist het (administratief) informele karakter van het werk van de maandcommissaris maakt deze wijze van klachtbehandeling heel effectief en efficiënt. De maandcommissarissen brachten in de maandelijkse vergaderingen verslag uit van hun werkzaamheden en bevindingen. Als de klachten duiden op een meer structurele achterliggende problematiek die door meer gedetineerden werd ervaren, agendeerde de commissie van toezicht dat thema voor de overlegvergaderingen met de directie.

Ingetrokken klachten 2023
totaal 187

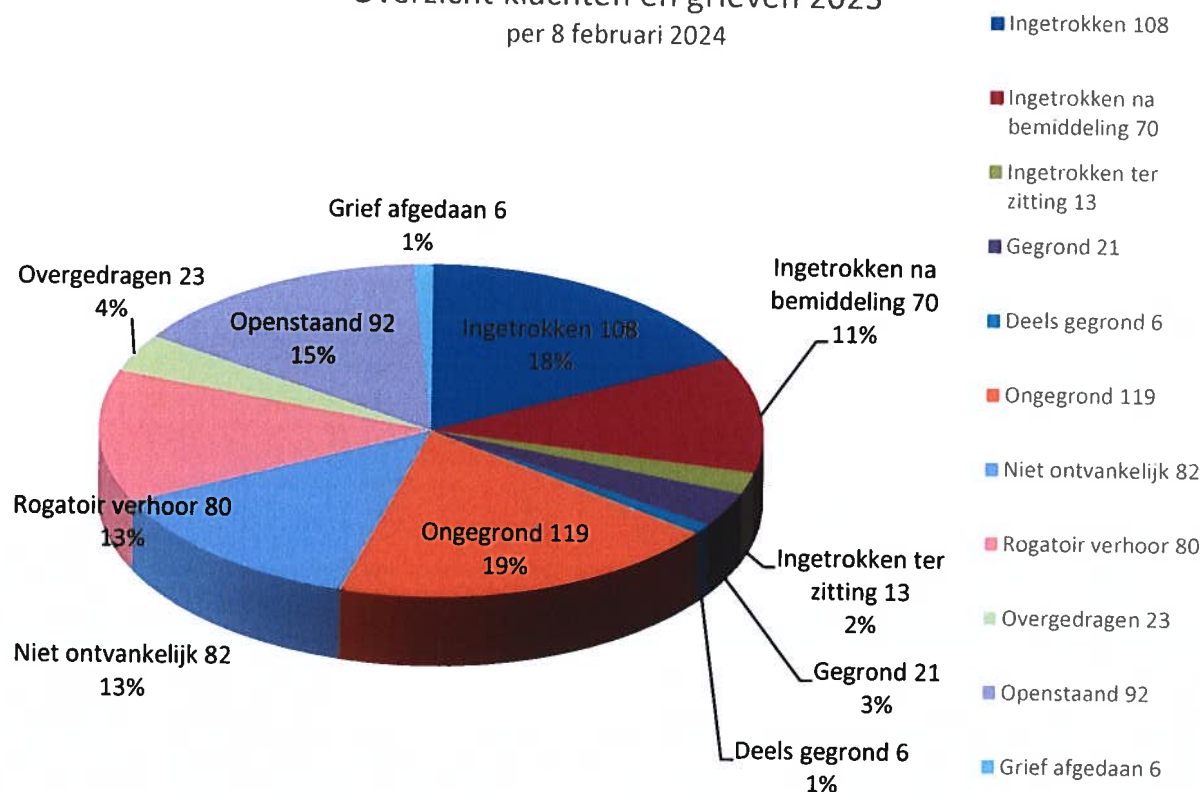
4.3 De beklagrechtspraak

4.3.1. De werkwijze.

Naar gewoonte hield de Beklagcommissie 2x per maand en wel op de donderdagmorgen zitting in de PI Leeuwarden. De zittingen zijn beurtelings voorgezeten door mr. L.Ph. den Hollander en mr. K. Post en bij verhindering van beiden door dhr. L. Diepenhorst MPA. Als bijzitters fungeerden de leden Visser en Diepenhorst. De Beklagcommissie hield om reden van efficiency als regel meervoudig zitting. De agendering van de beklagzaken is verzorgd door de secretaris, al of niet na overleg met de voorzitter van de beklagcommissie. Klachten van medisch-inhoudelijke aard zijn via het secretariaat terugverwezen met informatie over de te volgen route door de gedetineerde. Klachten over overplaatsing werden op vergelijkbare wijze terugverwezen met informatie over de positie van de selectiefunctionaris.

De beklagcommissie heeft ook in het verslagjaar in het overgrote deel van de zaken na kort raadkameroverleg mondeling uitspraak gedaan. Schriftelijk uitspraak is gedaan, al of niet op verzoek van of namens de gedetineerde, in meer ingewikkelde zaken. Als na mondelinge uitspraak door een partij beroep is aangetekend is de uitspraak op schrift uitgewerkt door de secretaris.

Overzicht klachten en grieven 2023
per 8 februari 2024

Overzicht klachten en grieven 2023 per 8 februari 2024.

	Geground	Ongeground	Deels ongegrond	Overgedragen	Niet Ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Afdoering na rogatoir verzoek	Grief afgedaan	Openstaand	Totaal Klachten	Totaal Grieven	Totaal
Activiteiten (arbeid)	1	4			5	4	3	1			8	26		26
Activiteiten (div.)	1	5			2	2	8				7	25		25
Activiteiten (lucht)	2				1	2					2	7		7
Behandeling					3	5	5			3	3	7	12	19
Bejegening					3	2	3			2	1	2	9	11
Bewegingsvrijheid		1										1		1
Compensatie					1							1		1
Contact buitenwereld (bellen)	1	12	1		3	7	4	3			2	33		33
Contact buitenwereld (bezoek)		8			5	5	6				5	29		29
Contact buitenwereld (post)	2	4			5	4	7	1			1	24		24
Controle	1	7			4	3	3	1			1	20		20
DBT	2	7			3	7	3	1			4	26	1	27
Disciplinaire straf	6	31	3	2	2	17		2			18	81		81
Geweld		1				1						2		2
Informatie/procedure		4	1		13	7	1	1			6	33		33
Ordemaatregel	1	12				3		1			7	24		24
Persoonlijke voorwerpen	2	4	1	5	7	4	10	1			5	39		39
Regime	1	13		1	2	3					3	23		23
Rek.courant / Zak- en kleedgeld					2	5	3	1				11		11
Rogatoir verzoek									80		4	84		84
Selectie/overpl. (ext)		1			1	1					1	4		4
Selectie/overpl. (int)	1	2			3	4	4				4	17	1	18
Toezicht					1	1						2		2
Transport							1					1		1
Verlaten inrichting					1	2	1				1	5		5
Verzorging (div)		1		1	6	14	5				5	31	1	32
Verzorging (gods./levensovert.)					6				1			6	1	7
Verzorging (medisch)		2		14		4	3				4	27		27
Verzorging (pers.)					3	1						4		4
Totaal aantal klachten	21	119	6	23	82	108	70	13	80	6	92	595	25	620

4.3.2. Rogatoir

In 2023 zijn 84 verzoeken binnengekomen en afgehandeld voor een rogatoire behandeling. Door de Beklagcommissie zijn in datzelfde jaar 95 verzoeken aan beklagcommissies in andere inrichtingen gedaan. De beklagcommissie vraagt zich wederom af waarom het rogatoir horen anno 2023 nog steeds niet digitaal kan plaatsvinden.

4.3.3. Het beroep bij de RSJ

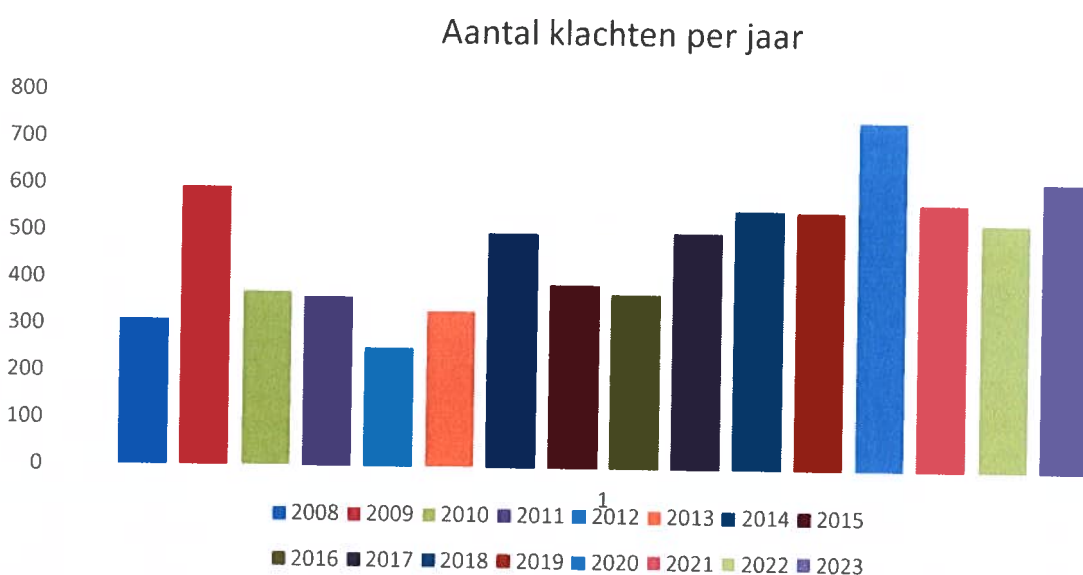
In 75 uitspraken van de Beklagcommissie is door de klager beroep ingesteld bij de RSJ. Van deze beroepen zijn er 13 niet-ontvankelijk verklaard, is er 2 ongegrond verklaard en in 60 beroepen moet de RSJ nog uitspraak doen. De lange doorlooptijd van beroepzaken wordt door de beklagcommissie, met name voor gelijksoortige zaken, als ernstig belemmerend ervaren. De directie heeft in het verslagjaar 2 keer beroep ingesteld tegen een beslissing van de beklagcommissie. Van die beroepen moet de RSJ nog uitspraak doen.

De werkzaamheden van de beklagcommissie zijn besproken in de maandelijkse vergadering van de commissie van toezicht. Uitspraken van de RSJ (met een bijzonder aspect) zijn afzonderlijk in de beklagcommissie besproken.

De klachten zijn geregistreerd in het landelijk registratiesysteem KLAVER.

4.3.4. De aantallen

Het aantal klachten in het verslagjaar zit op het niveau van 2018 en 2019 en 2021. De toename van de klachten in 2020 is waarschijnlijk veroorzaakt door Covid-19 en de ingebruikname van de Afdeling Intensief Toezicht (AIT) in de PI Leeuwarden.

5. Het informele overleg met de vestigingsdirecteur

In het verslagjaar hebben de voorzitter en vicevoorzitter van de commissie van toezicht een aantal malen een informeel gesprek gehad met de vestigingsdirecteur en één van zijn plaatsvervangers. Die gesprekken waren vooral bedoeld om meer informeel over relevante thema's van gedachten te wisselen.

6. Algemene conclusie ten behoeve van het NPM-jaarverslag

De maandcommissarissen bezochten als onderdeel van ieder bezoek aan de PI de gedetineerden in de isolatie-/ strafcellen. In een persoonlijk contact is geïnformeerd naar het welbevinden van de gedetineerden en de door hen ervaren zorg door het personeel. Klachten over de verzorging waren uitzondering. Als er bij zo'n bezoek klachten door de gedetineerden werden geuit ging dat over de reden van de plaatsing in de strafcel. De maandcommissaris informeerde dan de gedetineerde over hoe hiermee om te gaan.

Bij de behandeling van beklagzaken is de beklagcommissie in het bijzonder attent geweest op situaties waarin gedetineerden nadeel ondervonden in de ten uitvoerlegging, maar waarin eigen handelen hen geen mogelijkheid bood die situatie te beïnvloeden, dan wel daarvoor verantwoordelijkheid te nemen (zo is bij onverwachte overplaatsing volgens vigerend beleid geen teruggave mogelijk van de kosten van de versproducten van de boodschappen. Daarmee kan dat onder omstandigheden een soort risico- aansprakelijkheid worden voor de gedetineerde. De beklagcommissie heeft gemeend hierin bij uitspraak een grens te moeten trekken in het belang van de gedetineerde).

Cumulatie van straffen en maatregelen heeft zich naar oordeel van de commissie van toezicht in het verslagjaar niet in niet-toelaatbare vorm voorgedaan.

7. Het managementoverzicht en het totaaloverzicht (KLAVER)

(zie bijlagen)

Dit verslag is opgesteld door de secretaris van de commissie van toezicht, mevrouw E. Heebink en is, na te zijn voorgelegd aan de leden van de commissie, vastgesteld op 21 februari 2024.

Managementoverzicht per afdeling - werkvoorraden

CvT Bureau Leeuwarden - P.I. Leeuwarden <Overige klachten waarbij er geen afdeling is opgevoerd>

2023	Uitstroom														eind voorraad					
	begin voorraad	totaal instroom	instroom klacht	instroom grief	grief naar klacht	totaal uitstroom	uitstroom klacht	uitstroom grief	doorloop tijd	gegrond	ongegrond	deels gegrond	overgedragen	niet ontvankelijk		ingetrokken	ingetrokken na	ingetrokken ter zitting	afdoening na rogator verzoek	grief afgedaan
januari	58	45	42	3	0	56	52	4	65	2	6		3	9	5	11	2	17	1	47
februari	47	32	28	4	0	30	30	0	71	2	12			4	8	4				49
maart	49	48	48	0	0	22	20	2	39	3	3		1	1	6	5		3		75
1e kwartaal	58	125	118	7	0	108	102	6	58	7	21		4	14	19	20	2	20	1	75
april	75	39	38	1	0	39	36	3	40	1	11	1	1	13	5	1		4	2	75
mei	75	68	66	2	0	36	36	0	54	2	2		1	2	2	6	1	20		107
juni	107	43	41	2	0	40	40	0	45		8		3	5	13	4	2	5		110
2e kwartaal	75	150	145	5	0	115	112	3	46	3	21	1	5	20	20	11	3	29	2	110
juli	110	68	66	2	0	41	40	1	64	1	7		2	3	11	8	1	7	1	137
augustus	137	82	82	0	0	64	61	3	55	4	13		2	22	7	4		9	3	155
september	155	46	45	1	0	19	19	0	62		4	1		3	2	4		5		182
3e kwartaal	110	196	193	3	0	124	120	4	60	5	24	1	4	28	20	16	1	21	4	182
oktober	182	50	47	3	0	64	63	1	68	2	11		5	5	29	4		2		168
november	168	52	51	1	0	51	50	1	86	3	17	1	1	14	8	2	1	4		169
december	169	47	41	6	0	30	30	0	96	2	9	3	1	3	6		3	3		186
4e kwartaal	182	149	139	10	0	145	143	2	83	7	37	4	7	22	43	6	8	9		186
Totaal	58	620	595	25	0	492	477	15	62	22	103	6	20	84	102	53	14	79	7	186

Totaaloverzicht CVT Bureau Leeuwarden 01-01-2023 t/m 31-12-2023 - Beklagcon

Inrichting	Doorloop termijnen in dagen											Beslissingen									
	Totaal instroom	Instroom klachten	Instroom grieven	Grief naar klacht	Totaal uitstroom	Uitstroom klachten	Uitstroom grieven	0-10	11-30	31-40	41-50	51-60	>60	Gegronde	Ongegronde	Deels gegronde	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting
Leeuwarden	620	595	25	0	492	477	15	34	115	51	42	50	200	22	103	6	20	84	102	53	14
Totaal	620	595	25	0	492	477	15	34	115	51	42	50	200	22	103	6	20	84	102	53	14

Mc

Print   Sluit venster